(Nro. 80.)

GAZETA LWOWSKA.

We Piątek **Nro. 40.** 6. Kwietnia 1821.

Wiadomości kraiowe.

Dostrzegacz Austryiacki z d. 27. Marca donosi z Laybachu pod d. 13. Marca: Podług ostatnich wiadomości odebranych z głowney kwatery C. K. woyska w Ferentino z d. 16. Marca, zaięła w dniu poprzedzaiącym przednia straż dywizyi Stutterheima Ceprano, a kolumna posuwaiąca się przez Tagliacozzo osadziła Sora; tym sposobem przywrócony został związek z kolumną Jenerała Porucznika Barona Mohr, którego przednia straż weszła również na d. 15. do Sulmony ścigaiąc nieprzyiaciela na drodze ku Castel di Sangro.

Naczelny wódz miał zamiar, rozpocząć bezwstrzymania się dalsze działania przeciwko San Germano.

Jego Królewiczowska Mość Xiąże Modeny który przybył tu na d. 18. przedsięwziął znowu onegday podróż swoią na powrót do Państw swoich.

Dostrzegacz Austryiacki z d. 28. Marca umieścił następuiące:

Rapporta woienne.

Oto są bliższe szczegóły wiadomości nadesłanych z głowney kwatery C. K. woyska we Włoszech z Ferentino:

Dnia 15. z. m. wyruszył Podpułkownik Eutsch z 11 batalionu strzelców przez Tagliacozzo ku Sora gdzie stali Neapolitanie w liczbie 2000 ludzi. Dowodził niemi znany Pułkownik Concilis, przypisujący sobie publicznie sławę, że pierwszy dał hasło do rewolucyi i dla tego przywłaszczył sobie imie Quirogi Neapolitańskiego, nie bronił on lepiey swoiey sprawy iak inni. Po bardzo słabem oporze zaięto Sorę, większą część tameczney załogi wzięto w niewolę a Podpułkownik Eutsch niewstrzymany wyruszył daley przez Atina. Kolumna dywizyi Stutterheima, do którey należy ten Podpułkownik, była iuż w związku z kolumną Jenerała Porucznika Mohr ciągnącą z Abruzzo, którey przednia straż nadeszła podobnie na d. 15. do Sulmony i ścigała nieprzyiaciela na drodze idącey z Castel di Sangro.

Jenerał Pepe po zupełnem rozwiązaniu swoiego korpusu poiechać miał z czteryma zaufanymi do Neapolu, podług innych zaś wiadomości udadź się miał na brzegi morza Adryiatyckiego. Los, który go spotkał uczynił mocne wrażenie na woysku będącem pod sprawą Jenerałów: Carascosa, Filangieri i Ambrosio.

Własnie teraz odebraliśmy następuiące wiadomości:

Z głowney kwatery C. K. woyska w Ceprano d. 17. Marca 1821.

Nieprzyiaciel w obozie pod San Germano oszańcowany, zdawał się czekać nas w tem stanowisku; atoli ponieważ zupełne rozproszenie woyska pod rozkazami Jenerała Pepe w Abruzzo niepodawało mu więcey środków oparcia się nadchodzącey pod Jenerałem Porucznikiem Mohr kolumnie, która szła przez Sulmonę w tył stanowiska nad Garigliano, przeto stanowisko to opuścił nieprzyiaciel bez oporu.

Przednia straż weszła na d. 17. do San Germano; dnia iutrzeńszego nadciągnie woysko.*)

Wiadomości zagraniczne.

Włochy.

Udzieliliśmy iuż w N. 76/38 gazety naszey postanowienie znayduiącego się teraz w Modenie Xięcia Genevois iako prawego następcę Tronu, przedsięwzięte w skutek zaszłych wypadków w Piemoncie. Umieszczamy teraz w całey treści ważną tę odezwę, którą wspomniony Xiąże wydał w Modenie, a w którey wyraża to swoie postanowienie:

---

*) Rapport woienny z d. 20. Marca umieszczony iuż w nadzwyczaynym Dodatku do Gazety onegdayszey.

)(

Karol Felix Sabaudzki Xiąże Genevois i t. d. i t. d.

Oświadczamy niniejszą, iż mocą aktu zrzeczenia się korony ogłoszonego pod d. 13. Marca 1821 przez Wiktora Emanuela Króla Sardyńskiego, Naszego ukochanego brata i Nam udzielonego, przyięliśmy zupełnie wykonanie Królewskiey Władzy, należącey się Nam prawie w teraźnieyszych okolicznościach, atoli nie chcemy przyiąć pierwey tytułu Królewskiego, dopóki Jego Królewska Mość, Nasz wielce ukochany brat nieda Nam poznać, że to zrzeczenie się iest Jego wyraźną i dobrowolną wolą.

Równie oświadczamy, iż dalecy będąc od przyzwalania na iakiekolwiek odmiany w istnieiącey formie Rządu przed wspomnionem zrzeczeniem się Tronu Naszego wielce ukochanego brata, wszystkich tych poddanych Królewskich, którzy się połączyli lub połączą z buntownikami, lub którzy zmierzali lub zmierzać będą do ogłoszenia Konstytucyi, lub którzyby chcieli iakąkolwiek wprowadzić nowość naruszaiącą Naszę Królowską zupełną moc, uważać będziemy za buntowników i każdy akt właściwy iedynie władzy Monarchiczney, który nastąpił lub nastąpi po tylokrotnie namienionem zrzeczeniu się Tronu przez wielce Naszego ukochanego brata, ieżeli nie pochodzi od Nas lub wyraźnie przez Nas nie został zatwierdzony, oświadczamy go bydź żadnym i nieważnym.

Upominamy wraz wszystkich poddanych Królewskich, czyli oni należą do woyska lub innego stanu, którzy dali dowody swoiey wierności, aby trwali w tymże sposobie myślenia, opierali się czynnie małey liczbie buntowników i okazywali się gotowymi na rozkazy lub wezwania Nasze dla przywrócenia prawego porządku; gdyż My używać będziemy wszystkich sił dla dania im nayprędszego wsparcia.

Pełni zaufania w Łasce i pomocy Boga, wspieraiącego sprawiedliwą sprawę i w przekonaniu, że Nasi Nayiaśnieysi Sprzymierzency iedynie i szczególnie w szlachetnym zamiarze, który zawsze okazywali o utrzymanie prawości Tronu, zupełney władzy Królewskiey i całości Państw, wesprą Nas iak nayprędzey całą swoią potęgą, spodziewamy się bydź wkrótce w stanie przywrócić porządek i pokoy i nagrodzić tych, którzy w teraźnieyszych okolicznościach okażą się szczególniey godnemi Naszey łaski.

Oczem niniejszą oznaymuiemy tę Naszą wolę wszystkim Naszym poddanym Królewskim dla ich zachowania się.

W Modenie d. 16 Marca 1821.

Karol Felix.

Gazety Rzymskie z d. 10. Marca donoszą, że na d. 6. Marca przybył tam Kanclerz Państwa Pruskiego Xiąże Hardenberg.

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

Okręt Esther, który zawinął do Liverpoolu, przywiozł wiadomość, że w dniu nowego roku wybuchnęła rewolucyia w Para (stolicy Prowincyi Brazyliyskiey położoney ku połnocy) w takim samym zamiarze iak w Portugalii. Złożono natychmiast Rząd tymczasowy i wydano odezwę do mieszkańców w zwyczaynym stylu rewolucyynym. Obawiano się, aby duch powstania nie opanował także Prowincyie Bahia i Pernambuco.

D. 28. Lutego zawinął do Lizbony okręt Angielski z Madery, maiący na pokładzie niewolników: Biskupa tey wyspy i inne znakomite osoby. Uwięzienie ich nastąpić miało przez zabiegi stronników nowego systematu; widząc bowiem, że osoby te przeciwne są reformie polityczney i staraią się przeszkadzać wysłaniu Deputowanych do Stanów, okazali oni Gubernatorowi list iakoby przeięty, w którym ieden z nayznakomitszych Officerów na wyspie uprasza dowodcę Portugalskiego okrętu, aby zwabił do siebie Gubernatora i iako ieńca zawiózł do Brazylii. Gubernator, tem ustraszony, kazał natychmiast Biskupa przeznaczonego na iego następcę i inne oznaczone osoby uwięzić i przesłać do Portugalii.

Hiszpaniia.

Gazety Paryzkie z d. 16. z. m. zawieraią odebrane z Madrytu przez nadzwyczayną sposobność z 7go Marca wiadomości, które oprócz tego, że znany klub Fontana d'Oro zamknięty został na rozkaz Rządu, nic ważnego w sobie nie zawieraią.

Jenerał Kapucynów wygnany z Hiszpanii przybył na dnia 5go Marca do Baionny. Szanowny ten Prałat, maiący 72 lat, z powodu znanego przedstawienia do Króla i Stanów skazany został na wygnanie wyrokiem tychże Stanów; we wszystkich miastach, przez które przeieżdżał przyymowany był z należnem uszanowaniem iego wiekowi i usługom, iakie uczynił kraiowi i religii; sam nawet Dziennik Madrycki *Miscelanea* nie mógł się wstrzymać od nagany tey surowości, którey użyto przeciwko temu szanownemu starcowi. »Rząd, wyraża ten dziennik, mógłby był złagodzić ten wyrok i dadź oskarzonemu przytułek, w którymkolwiek klasztorze Hiszpanii a niedozwolić

aby się błąkał po krain i stał się światu widowiskiem okrucieństwa.«

Francyia.

D. 12. Marca w rocznicę przybycia Xięcia Angouleme do Bordeaux w roku 1814 Parowie i Deputowani Departamentu Girondy, maiąc na czele Burmistrza honorowego miasta Bordeaux Hrabiego Lynch byli na pokoiach u Króla dla podziękowania Jego Królewskiey Mości, że narodzonemu Xięciu Francuzkiemu dał nazwisko Xięcia Bordeaux. Jego Królewska Mość odpowiedział: »Naywiększą iest moią rozkoszą, gdy dowiaduię się o uczuciach i sposobie myślenia miasta Bordeaux; wie ono, iak ie kocham; co się dotycze nazwiska, które dałem Moiemu wnukowi, nie Ia go takowem nazwałem; lecz dwunasty Marca.«

P. Canning wyiechał z Paryża do Londynu odwiedziwszy przy odiezdzie Xięcia Decazes.

Z Paryża d. 14. Marca. — Jeszcze żadnych nie było dotąd obrad na posiedzeniu Izby Deputowanych; na posiedzeniu z d. 13go uchwalono tylko wybor Członków do Kommissyy maiących rozpoznać proiekta do prawa wzgiędem wywozu zboża, i przełożone odmiany w postępowaniu Izb. — Znany Jenerał Gourgaud otrzymał nakoniec pozwolenie powrócenia do Francyi. Tak nazwana Gazeta liberalna Konstytucyionista donosi, i daie do tego następuiący powód: »Wdowa Gourgaud a matka Jenerała, pogrążona w smutku z powodu niewidzenia syna, tknięła została paraliżem. Skoro się dowiedział o tem Minister Spraw Wewnętrznych, kazał natychmiast wygotować paszport dla powrotu Jenerała Gourgaud.«

Daniia.

Z Kopenhagi d. 17. Marca. — W znaney sprawie Dampego przez własne iego zeznania okazało się *corpus delicti* i inne okoliczności, a mianowicie: że Doktor Dampe stał się winnym wyobrażeń buntowniczych, że wtym celu ułożył (nie drukowane) pismo, zmierzaiące do odmiany formy Rządu, pisma tego nie tail, lecz rozszerzenie i rozpoznanie takowego chciał uskutecznić przez utworzenie towarzystwa, dla którego naiął pokoie i zaprosił iuż wiele osób. Dowiedziono równie, że kowal Jörgensen wspierał czynnie zamysły Dampego. Podczas pierwszego Zgromadzenia się towarzystwa, przytrzymany został Dampe z wielu innymi przez policyią w chwili, gdy chcieli wniyść do mieysca Zgromadzenia, w tem zdarzeniu odebrano Dampemu papiery, które z sobą niosł, zapieczętowano ie, on zas, tak, iak poźniey Jörgensen podczas śledztwa zostali uwięzieni. „Po skończonem uprzedniem śledztwie, oddano rzecz tę wyznaczoney Kommissyi do dalszego rozpoznania. Kommissyia skazała obu na śmierć; tymczasem Król ułagadził wyrok Kommissyi, zamieniaiąc go na dożywotne więzienie pod ścisłą strażą w twierdzy Chrystianöe. — Z resztą nie miał nikt udziału do kary godnych planów Dampego i Jörgensena.

Rossyia.

Ukazem Cesarskim z d. 28. Stycznia r. b. rosporządzono: W Guberniiach Pułtawskiey, Czernihowskiey, Słobodzko-Ukraińskiey, Wileńskiey, Grodzieńskiey, Wołyńskiey, Mińskiey, Witebskiey, Mohilewskiey, Kijowskiey, Podolskiey, Kurlandzkiey, Estońskiey i Inflantskiey pobierać od 1go Stycznia 1821. r. od każdego wiadra predawaney wódki, prócz płaconego teraz, ieszcze po iednym rublu, uwolniaiąc od tey opłaty na teraźnieyszy 1821. rok Gubernią Czernichowską, z przyczyny zdarzonego w niey nieurodzaiu zboża. Rozporządzenie to nie należy do miast i wsi skarbowych, które w pomienionych Guberniiach do roku 1823 wypuszczone w dzierżawę (w odkup), również i do miast, gdzie pobór akcyzy zostawiony iest zarządzaniu zgromadzeń mieyskich.

Multany i Wołoszczyzna.

Inny list z nad granic Multan z d. 1. Kwietnia (*ob. Nr. 78/39 gaz. nasz.*) zawiera co następuie: »Podług wiadomości, za które iednak nie ręczymy; Grecy będący pod rozkazami Jukona Brankowar napadli po tamtey stronie Dunaiu nowego Xięcia Wołoskiego Kallimachiego, i pozabiiawszy otaczaiących go Turków, poprowadzili do Bukarestu.

List z Jass d. 29. Marca. — Przybył tu dziś goniec z Konstantynopola, który ztamtąd d. 11. t. m. wyiechał. Wczasie tegoż odiazdu nie było tam żadnych niepokoiów, wszakże byli wszyscy w natężonem oczekiwaniu uprzedzeni, że Grecy postanowili swoie przedsięwzięcia rospocząć na d. 12. Marca. — W. Sułtan zrzucić miał z urzędu kilku Ministrów i pierwszego Dragomana Kallimachiego, na którego mieysce mianował Xięcia Morusi. Z Wołoszczyzny nie odebraliśmy żadnych wiadomości, którymby ufać należało.

Gazeta Wiedeńska z d. 29. Marca zawiera: W krótce po śmierci Xięcia Alexandra Suzzo wybuchła na Wołoszczyznie rewolucyia, na którey czele stanął tameczny kraiowiec, nazwiskiem Teodor, służący niegdy w woysku Rossyyskiem, w stopniu Oficera iako ochotnik, a który od tego czasu przywłaszczył sobie nazwisko Władimiresko. Powstanie to, do którego mieli udział tylko Bandury i Arnauci, i które wedle własnych oświadczeń i obwieszczeń buntownika niebyło wymierzone przeciwko W. Porcie lecz iedynie przeciwko Bojarom i Urzędnikom publicznym kraiu, tak się powiększyło w czasie bezrządu, że Teodor mógł bezkarnie przebiegać znaczną część tak zwaney małey Wołoszczyzny (w okolicy Kraiowy) i że obawiano się dalszych iego postępów. Tymczasem pochlebiano sobie, że maiące nastąpić przybycie Xięcia Kallimachi mianowanego Hospodarem Wołoskim, położy koniec tym zamieszaniom, gdy raptownie zaszło zdrzenie w Multanach maiące nierównie większe zamiary.

Dnia 6. Marca Xiąże Alexander Ypsilanty syn byłego Hospodara Multan i Jenerał Rossyyski, od kilku lat nieczynny, przybył w licznym orszaku Arnautów z Bezarabii do Jass i ogłosił się oswobodzicielem Greków z pod Tureckiego Władztwa. Jeszcze tegoż samego dnia wieczorem rozbroiono w Jassach znayduiących się Turków (w liczbie 30) i podług wszelkiego podobieństwa pozabiiano. Pewna, iż na trzy dni przed przybyciem Xięcia Ypsilantego zaszły krwawe sceny w Galacu, gdzie wszystkich tam znayduiących się Turków, którzy niemogli się ratować ucieczką pozabiiano, i prawie całe miasto spalono.

Dnia 7. Marca wydał Xiążę Ypsilanty mnóstwo odezw, tak do mieszkańców Multan i Wołoszczyzny iak i do Narodu Greckiego w innych Prowincyiach Państwa Tureckiego. Odezwy te ułożone w stylu poetycznym, w których od tysiąca swoich rodaków oświadcza się bydź wezwanym na oswobodziciela, wystawiaią powstanie wszystkich Narodów Greckich iako rewolucyię dawno przez taiemne patryiotyczne towarzystwa ułożoną, od lat kilku przygotowywaną a teraz doszłą do doyrzałości, w odezwach tych zapewnia mocno, że przedsięwzięcie to polega na silney pomocy wielkiego sąsiedzkiego Mocarstwa.

W tymże samym czasie Xiąże Ypsilanty udał się z prośbą ułożoną w podobnym stylu do Cesarza Jmć Rossyyskiego i wzywał tego wysokiego Monarchę, aby nieodmawiał swey potężney pomocy Narodowi Greckiemu, szczególniey zaś będącym w bliskiem niebezpieczeństwie obu Xięztwom. Zaraz po przybyciu tey wiadomości do Laybachu N. Cesarz Rossyyski raczył oświadczyć, że Jego Cesarska Mość przedsięwzięcia Xięcia Ypsilantego uważa iako skutki niespokoynego ducha oznaczaiącego teraźnieysze czasy, tudzież niedoświadczenia i lekkomyslności młodego człowieka.

Oraz rozkazał Jego Cesarska Mość co następuie:

1) Xiąże Ypsylanty oddalony iest ze służby Rossyyskiey. 2) Uwiadomiony ma bydź, że Cesarz Jegomość nie pochwala zupełnie iego przedsięwsięcia i że nigdy spuszczać się nie ma na żadną pomoc Rossyi. 3) Wydany iest wyraźny rozkaz do Hrabiego Jenerała Wittgensteina dowodzącego woyskiem Rossyyskiem w Bessarabii, aby podczas rozruchów w obudwóch Xięztwach: Multanach i Wołoszczyznie zachowywał nayścisleyszą neutralność, i by pod żadnym pozorem ani pośrednio ani bezpośrednio nie miał do tychże udziału. 4) Uchwały te przesłane będą Posłowi Rossyyskiemu w Konstantynopolu z rozkazem, aby zawiadomił o tem W. Portę, i przy tem zdarzeniu nowego powstania na Wołoszczyznie oświadczył iey szczere i rzetelne zapewnienia przyiaźni; Baron Strogonoff ma oświadczyć wyraźnie, że polityka iego Cesarskiey Mości daleka iest zupełnie od wszelkich zabiegów, któreby zagrażać mogły pokoiowi iakiego kraiu; że udział do takowych poruszeń sprzeciwia się prawym zasadom Jego Cesarskiey Mości, i że Cesarz w swoich stosunkach z W. Portą nie ma innego zamiaru ani życzenia iak utrzymania i akuratnego wykonywania traktatów istnieiących pomiędzy obu Mocarstwami.

Ze strony tuteyszego Dworu dano rozkazy C. K. Internuncyiuszowi w Konstantynopolu, aby się oświadczył w podobney myśli i w zaspokaiaiących wyrazach dał poznać W. Porcie szczere usiłowania N. Cesarza Jegomości, że przez niezłomne utrzymanie traktatów między Austryią i W. Portą zachować chce od wszelkiego naruszenia spokoyne i przyiazne stosunki.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.